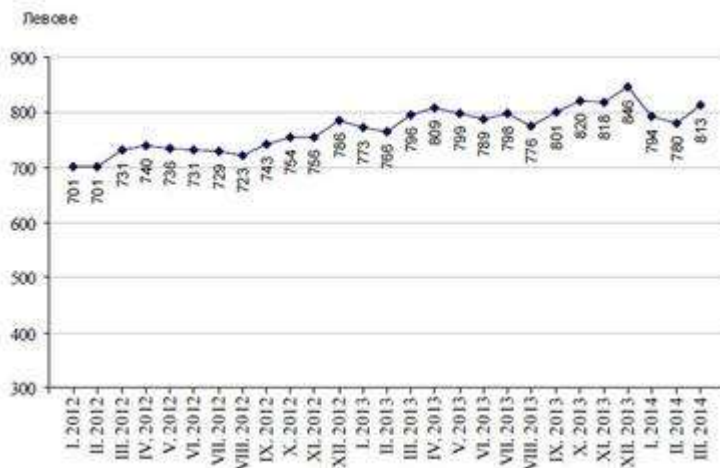

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

15.05.2014 г.

[Вестник 24 часа](#)

✓ НСИ: Наетите лица по трудово и служебно правоотношение се увеличават

Средната брутна месечна работна заплата за януари 2014 г. е 794 лв., за февруари - 780 лв. и за март - 813 лева.

По предварителни данни на Националния статистически институт (НСИ) наетите лица по трудово и служебно правоотношение към края на март 2014 г. се увеличават с 8.5 хил., или с 0.4% спрямо края на декември 2013 г., като достигат 2.22 милиона, съобщиха от Националния статистически институт (НСИ).

Спрямо края на четвъртото тримесечие на 2013 г. най-голямо увеличение на наетите лица се наблюдава в икономическите дейности „Селско, горско и рибно стопанство“ - с 6.6%, „Професионални дейности и научни изследвания“ - с 3.1%, и „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения“ - с 2.9%. Най-голямо намаление на наетите лица по трудово и служебно правоотношение е регистрирано в „Административни и спомагателни дейности“ - с 6.9%, и в „Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване“ - с 3.4%.

В структурата на наетите лица по икономически дейности най-голям е относителният дял на наетите по трудово и служебно правоотношение в дейностите „Преработваща промишленост“ и „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети“ - съответно 21.9 и 17.4%.

В края на март 2014 г. наетите лица по трудово и служебно правоотношение са с 14.5 хил., или с 0.7% по-малко в сравнение със същия период на предходната година, като най-голямо намаление на наетите се наблюдава в икономическите дейности „Административни и спомагателни дейности“ - с 20.2 хил., „Други дейности“ - с 1.8 хил., и „Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване“ - с 1.4 хиляди. В процентно изражение намалението е най-значително в икономическите дейности „Административни и спомагателни дейности“ - с 15.1%, и „Други дейности“ - с 5.0%.

Средната брутна месечна работна заплата за януари 2014 г. е 794 лв., за февруари - 780 лв. и за март - 813 лева.

През първото тримесечие на 2014 г. средната месечна работна заплата намалява спрямо четвъртото тримесечие на 2013 г. с 3.9% и достига 796 лева. Икономическите дейности, в които е регистрирано най-голямо намаление на средната месечна работна заплата, са: „Операции с недвижими имоти“ - със 17.6%, „Образование“ - с 14.2%, и „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ - със 7.6%.

През първото тримесечие на 2014 г. средната месечна работна заплата нараства с 2.3% спрямо първото тримесечие на 2013 г., като най-голямо е увеличението в икономическите дейности „Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване“ - със 7.4%, „Строителство“ - с 6.6%, и „Преработваща промишленост“ - с 5.6%. Най-високо средно месечно трудово възнаграждение през първото тримесечие на 2014 г. са получили наетите лица по трудово и служебно правоотношение в следните икономически дейности: „

Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения“ - 1 765 лева; „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“ - 1 533 лева; „Финансови и застрахователни дейности“ - 1 449 лева.

Най-ниско платени са били наетите лица в икономическите дейности: „Хотелиерство и ресторантьорство“ - 549 лева; „Административни и спомагателни дейности“ - 554 лева; „Други дейности“ - 566 лева.

Спрямо същия период на предходната година средната месечна работна заплата през първото тримесечие на 2014 г. в общественния сектор нараства със 7.0%, а в частния сектор - с 0.5%.

✓ **Търговията и преработващата промишленост - с най-голям ръст на кредитите**

За първите три месеца на годината заемите за бизнеса са с ръст от 1.13%

Търговията, преработващата промишленост и строителството са с най-високо нарастване на кредитирането през първото тримесечие на тази година. Това показват данните на БНБ към края на март за финансирането по икономически дейности. Секторите в този тип статистика са обособени според класификацията на икономическите дейности на Националния статистически институт. В същото време селското стопанство отчита най-голямо нетно намаление за периода (виж инфографиката).

Строителството попада сред топ три по нарастване на кредитирането след десет поредни (с единични изключения) тримесечия на свиване. През тази година от банковия сектор отчетоха раздвижване в този сектор, както и при търсенето на имоти. В началото на кризата банките първоначално замразиха финансирането на отрасъла, но постепенно с преминаване на пика и някои от проектите бяха размразени и получиха кредитиране за довършване, както и бяха финансирани нови проекти. Като цяло от банковия сектор вече дадох сигнал за раздвижване на търсенето на кредити от фирмите.

Данните на БНБ за кредитирането също показаха в два поредни месеца (февруари и март) нарастване на фирмените заеми. Данните за април ще бъдат публикувани в края на май. И на тримесечна (спрямо предходното тримесечие), и на годишна база (спрямо година по-рано) заемите за бизнеса отчитат ръст съответно с 1.13 и 1.72%.

Къде са спадовете

Отчетеното голямо свиване при селското стопанство през първото тримесечие на годината не е изненадващо, въпреки че през предходните три тримесечия този сектор има ръст на финансирането. Понижението, което се наблюдава всяко първо тримесечие от 2010 г. насам, се дължи на факта, че именно през януари и февруари селскостопанските производители (най-вече зърнопроизводители) получават държавните субсидии, със средствата от които погасяват ползаното обратно банково кредитиране през второто полугодие на предходната година именно срещу залог на субсидии. Така се получава по-масово погасяване и крайният резултат е нетно свиване на портфейла в този отрасъл.

Намаление има, макар и с малко, и в енергетиката след две поредни тримесечия на нарастване. През изминалата малко повече от година банките са продължили постепенно да се отдръпват от финансиране на енергийния сектор. Това беше прогнозирано от анализатори в бранша заради предприетите законови промени и изменения на регулациите, които с честотата си, освен че правят средата непредсказуема, се оказват и неблагоприятни за участниците на този пазар.

Енергетиката излезе трайно от фокуса на банките като предпочитан за инвестиции сектор от средата на 2012 г., като дотогава се отчитаха двуцифрени темпове на растеж на тримесечна база. Оттеглянето на финансовите институции от сектора беше провокирано от въведените през септември 2012 г. нови и неочаквани регулации за кредитирането от банките инвестиционни проекти за възобновяеми енергийни източници.

Повишеният регулаторен риск и непредвидимото поведение на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране доведоха до ограничаване на интереса на финансовите институции към подобен тип проекти. Така, въпреки че на тримесечна база отчита лек ръст, на годишна е сред трите сектора с най-голямо свиване.

✓ **Новият програмен период идва с нови предизвикателства**

Основните рискове за загуба на евросубсидии се коренят в съмнения за злоупотреби и корупция

През настоящия програмен период 2014 - 2020 г. политиката на сближаване на Европейския съюз (ЕС) предвижда 7.6 млрд. евро за България. Тези средства представляват почти 70% от общия размер на националните инвестиции. Заради значителната сума, а и заради научените уроци от предходните седем години сега един от основните акценти в работата на администрацията трябва да бъде повишаването на капацитета и ефективността в управлението на фондовете. Съгласно новите правила за пръв път се поставя изричното изискване националните органи да въведат пропорционални мерки за предотвратяване на измамите, чрез които се идентифицират и разглеждат потенциални рискови области. Това е много важно, тъй като според последните проучвания на Евробарометър и "Трансперънс интернешънъл" по-голямата част от анкетираните българи (84%) смятат, че корупцията е основен риск.

Рискът от нови загуби

До 2013 г. България е усвоила едва 29% от всички средства за периода 2007 - 2013 г. През изминалите седем години страната ни е разполагала с 5.4 млрд. евро по всички европрограми за инфраструктура. Днес вицепремиерът, натоварен с еврофондовете, говори за над 60%. Важно е обаче да се знае, че това са средства, за които не е изтекъл периодът на верификация, т.е. не е ясно за период от пет години напред дали няма да настъпят евентуални "корекции". Това означава не само, че не е използван потенциалът за растеж на българската икономика, но е налице риск и за вече изразходваните средства да бъдат загубени и поставени в тежест на бюджета – държавен или общински. Искаме ли това да продължи?

Основните рискове за загуба на евросубсидии се коренят в съмнения за злоупотреби и корупция. Ако те не бъдат преодолени през новия програмен период, опасността да се наложат корекции само ще расте.

Изследванията показват пряка връзка между ниската ефективност на държавното управление (в т.ч. способността да се оползотворяват европейските средства) и високите нива на корупция.

Срещу измамите и корупцията

За преодоляването на основните рискове от измами и корупция през настоящия програмен период се работи върху разпространението на идентифицирани добри практики и нови инструменти, които имат своя фокус върху превенцията и текущ контрол. Европейската комисия ще разчита на два основни инструмента за превенция на измамите и корупцията, а именно Ръководство за оценка на риска от измами и инструментът ARACHNE.

Основната цел на ръководството е да подпомогне управляващите органи в изпълнението на ангажимента им за осигуряване на ефикасни мерки за противодействие на измамите, отчитайки степента на риска. По своята същност то представлява детайлна инструкция за самооценка на всеки управляващ орган в 5 детайлно разписани логични и взаимнообвързани стъпки, а именно:

- 1) Оценка на риск от възникване на всеки отделен вид измама (общ риск)
- 2) Оценка на ефикасността на съществуващите механизми за превенция на измамите
- 3) Определяне на нетния риск, или риска, който е непокрит от съществуващите механизми за превенция
- 4) Оценка на планираните действия за намаляване на нетния риск
- 5) Определяне на целеви риск, който управляващите органи смятат за приемлив, след предприемане на всички необходими мерки.

Инструментът за самооценка е разделен в отделни "тематични" модули, така че да обхване пълния цикъл на всяка програма за финансиране - от подбора на проекти за финансиране, през изпълнението на проектите от отделните бенефициенти (с поставен фокус върху разходите за възнаграждения и тези, възложени на подизпълнители) до одобряването на разходите и окончателното плащане.

Ръководството има препоръчителен характер, но най-вероятно ще бъде приложено от управляващите органи, поради идентифицирания като много рисков статус на управлението на структурните фондове в България и ясното послание за нулева толерантност на Европейската комисията не само към случаите на измама, но и към тези на нередности.

Проектът ARACHNE допълва ръководството, давайки на управляващите органи необходимия инструментариум за определяне на най-рисковите проекти. На практика той е софтуерен продукт, който комбинира съществуващите външни и вътрешни бази данни и определя риска на всеки отделен проект по предварително съставени индикатори за риск от измама. Комбинацията на много бази данни позволява на ARACHNE да установи ключови рискови елементи като често повтарящи се подизпълнители; свързани лица, печелещи проекти на големи стойности; конфликт на интереси и обръчи от фирми. Наслаждайки цялата налична информация, инструментът класира най-рисковите проекти, като по този начин дава индикации на управляващия орган къде вероятността от измами, несъответствия и корупция е най-висока.

Също както и Ръководството за оценка на риска от измами, ARACHNE формално няма задължителен характер, но е малко вероятно България да се откаже от приложението му в качеството си на страна в особен риск.

Добрите практики, които ни липсват

Като добра практика за превенция и противодействие на корупцията и измамите с европейски фондове може да бъде разпознато независимото наблюдение, което прилага неправителствения сектор и в частност мрежата на "Трансперънси" в европейски мащаб. То позволява да бъдат направени прозрачни за широката аудитория процесите по подготовка, възлагане и изпълнение на обществени поръчки, като се предоставя ясна информация от експертно подготвени специализирани екипи на неправителствените организации както за действията на възложителите, така и на изпълнителите.

Превантивният ефект също е двустранно насочен - и публичната администрация, и бизнесът се въздържат да извършват действия, които пречат на лоялната конкуренция и честното възлагане на обществени поръчки. Това е практика, която показва, че наблюдението, извършвано от неправителствения сектор, може да намали значително не само корупционните рискове и рисковете от измами при обществени поръчки с голям обществен интерес и стойност, но и значително да редуцира цената, на която те практически се изпълняват, при това например за летището в Берлин цената е намалена 2.5 пъти от очакваната.

Продължава да е необяснима липсата на Системата за подаване на сигнали за нередности от страна на служители в администрацията, но и в бизнеса (whistleblowers). Тя трябва да се използва от администрацията и бизнеса, които да сигнализират нередности, или от всеки гражданин, засякъл нарушения в дейността на администрацията и/или бизнеса. Тя е важно средство за борба с корупцията и измамите и може да има сериозен позитивен ефект върху неправомерното използване на средства на ЕС. Подобна система осигурява възможност за независима и обективна проверка на сигнала, както и за запазване в тайна личността на подаващия сигнала и на лицето, срещу което е подаден (до установяване наличието или липса на нередност). Подаването на сигнали от служители е важно, защото именно те най-често имат информация за нередности, но в повечето случаи не са мотивирани да я споделят или се страхуват, което далеч не е лишено от основание.

Сигнализирането за корупция и нередности е регламентирано и в редица международни конвенции, по които България е страна, като Конвенцията на ООН срещу корупцията, Наказателната конвенция на Съвета на Европа за борба с корупцията, Гражданската конвенция на Съвета на Европа за борба с корупцията и Конвенция за подкупване на чужди длъжностни лица на ОИСР.

Националната правна уредба е далеч от тези световни и европейски стандарти.

Европейската комисия настоятелно препоръчва в своите доклади това несъответствие да бъде наваксано колкото се може по-скоро.

На ниво ЕС беше изменена и нормативната рамка относно оперативните програми. Директива 2014/24/ЕС за обществените поръчки широко застъпва принципа на прозрачност във всички етапи – от подготовката, през възлагането до изпълнението на обществените поръчки (почти 30 текста са посветени конкретно на прозрачността). Това означава, че действията на възложителите трябва не само да са видни, но и да са ясно мотивирани пред всички. Особен акцент е поставен и на преодоляването на ситуации на конфликт на интереси като превантивна мярка.

Разбира се, промяната ще наложи в кратък срок пълна преработка и на вътрешното ни законодателство, което да влезе в сила не по-късно от началото на 2016 г., както и нов начин на работа от страна на българската администрация.

✓ ЕБВР подобри очакванията си за българската икономика

Финансовата институция прогнозира спад на руските туристи в страната заради кризата в Украйна

Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) подобри очакванията си за българската икономика. Според институцията през 2014 г. растежът на БВП на страната ще достигне 1.9% при прогнозираните през януари 1.8%, а очакванията за 2015 г. да бъде отбелязан ръст от 2%. Прогнозите на ЕБВР бяха представени от главния икономист на банката Ерик Берглоф по време на годишната среща на институцията във Варшава.

Очакванията на банката се доближават до тези на Европейската комисия, която предвижда през тази и следващата година икономическият ръст в страната да се засили и да достигне съответно 1.7 и 2%. Наскоро българското правителство повиши своята прогноза за растежа до 2.1% с аргумент, че се очакват по-силни инвестиции.

Постепенно възстановяване

Като фактори за ускоряването на икономиката анализаторите от ЕБВР посочват продължаващото подобряване на износа на България, както и на наблюдаваното известно възстановяване във вътрешното потребление. "Икономиката на България нарасна скромно през 2013 г., с малко под 1%. Представянето на износа се подобри, но слабото вътрешно търсене и минималният растеж на кредитирането оказват задържач ефект върху вътрешното потребление и инвестициите", се посочва в доклада на институцията. От ЕБВР отбелязват и дефлационните процеси в страната през последните месеци, породени от съчетанието между свито вътрешно търсене и серията понижения в цените на електроенергията. "Фискалната позиция на България остава силна", се отчита още в документа.

Ефектът Украйна

Същевременно от финансовата институция предупреждават, че политическата криза в Украйна и Русия застрашава възстановяването в региона, като може да доведе и до пълното му спиране. В най-благоприятния сценарий от ЕБВР очакват Украйна да се завърне в зоната на рецесия през 2014 г., като икономиката се свие със 7% и остане без растеж и през 2015 г. Прогнозите за Русия предвиждат стагнация през тази и минимален растеж на икономиката през следващата година.

Свиването на руската икономика може да повлияе сериозно и на броя на руските туристи в България и в Черна гора, се посочва в доклада. Подобни опасения вече заявиха и представители на български туроператори, които работят на руския пазар. Според вицепремиера Даниела Бобева, която също участва във форума във Варшава, за момента не е ясно какви ще са конкретните ефекти от ситуацията в Русия и в Украйна. Поради тази причина няма и възможност за създаването на буфери за избягването на последиците, посочи тя.

При по-неблагоприятен сценарий, включващ налагането на финансови санкции, Русия също ще изпадне в рецесия, свиването в Украйна ще се задълбочи, а средният растеж в региона ще спре през 2014-2015 г., смятат анализаторите от ЕБВР. "На този етап кризата в Русия и Украйна ще започне да влияе и върху световната икономика", се посочва в доклада.

✓ В началото на 2014 г. бизнесът е наемал, а държавата е уволнявала

Работещите са намалели с 15 хил. души за година

В началото на годината публичният сектор е съкращавал служители, докато частният е наемал. Така например през март спрямо февруари държавата и общините са освободили около 6 хил. души, докато бизнесът е наел над 8 хил. работници. Спрямо март на предходната година пък данните показват, че публичният сектор се е разделил с почти 26 хил. души, докато частният е осигурил работа малко на над 11 хил.

Бизнесът е надделял и така в края на март спрямо последния месец на 2013 г. наетите на трудов договор са се увеличили общо с над 8 хил. души. На годишна база обаче данните на Националния статистически институт (НСИ) за наетите лица и средната брутна заплата през първото тримесечие на 2014 г. показват, че броят на служителите е намалял с 14.5 хил. души, което е спад от малко под процент.

Кой уволнява и кой наема

От националната статистика са отчели най-голям спад на наетите за последната година в сектора на административни и спомагателни услуги. Там спадат например агенциите за наемане на работа и туроператорите, както и дейностите по почистване и озеленяване и други. Ако трябва да съдим за здравето на различните сектори в българската икономика по това дали откриват или съкращават работни места, най-добре са се представили селското стопанство и "Създаване и разпространение на информация и творчески продукти и далекосъобщения", където влизат дейности като ИТ и телекомуникации. И двата бранша са наели с около 5% повече души през март спрямо същия месец на предходната година и във всеки от тях работят по около 70 хил. души.

Най-високите заплати

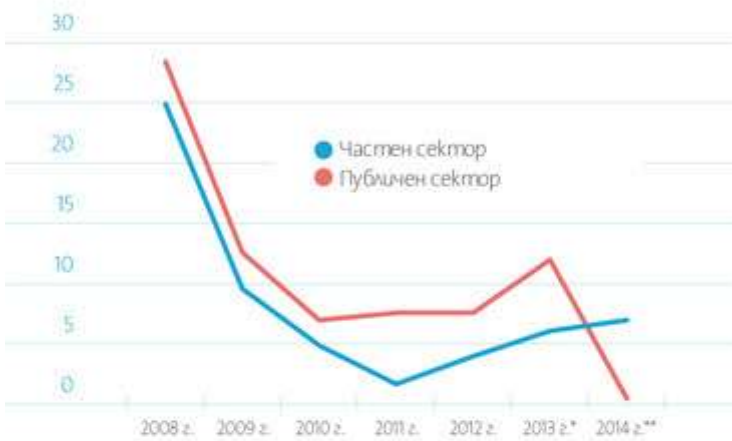
Най-високи са месечните заплати в ИТ и телекомуникации - над 1700 лв. месечно (виж инфографиката), следвани от енергетиката. Според данните на НСИ заплатите в публичния сектор средно са по-високи от тези в частния (съответно 845 и 778 лв. месечно), но официалната статистика няма как да отчете сивата икономика. Ръстът на заплащането в частния сектор обаче е по-силен, като разликата е била най-голяма по време на кризата, когато бизнесът съкращаваше служители.

През първото тримесечие на 2014 г. средната месечна работна заплата намалява спрямо последните три месеца на миналата година. Спадът е с 3.9% и достига 796 лв. Показателят обаче стандартно е по-нисък в началото на годината, което може да се дължи на бонуси в последните месеци на предходната година.

НАЕТИ, В ХИЛ. ДУШИ

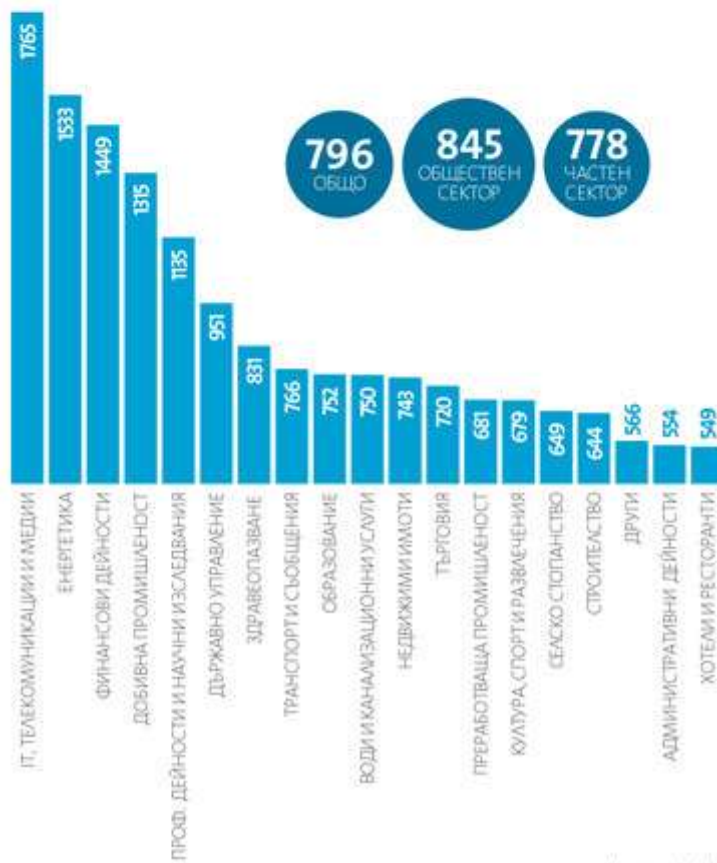

ГОДИШЕН РЪСТ НА ЗАПЛАТИТЕ НА НАЕТИТЕ, В %

*Предварителни данни **Данните са към края на март

В КОИ СЕКТОРИ ЗАПЛАЩАНЕТО Е НАЙ-ДОБРО СРЕДНА БРУТНА МЕСЕЧНА ЗАПЛАТА ЗА ЯНУАРИ-МАРТ 2014 Г., В ЛВ.

Източник: НСИ

✓ Варна става домакин на българо-шведски бизнес форум

Варна. Българо-шведски бизнес форум ще се проведе във Варна на 16-ти юни, стана ясно по време на среща между кмета на Варна Иван Портних и посланика на Кралство Швеция - Хелена Пилсалс-Алин, която бе придружавана от почетния консул на Швеция във Варна Константин Дараданов.

Проявата е иницирана от шведска страна и в нея ще се включи Ева Валдер – директор по търговията на Швеция.

„Форумът ще бъде чудесна възможност за затвърждаване на сътрудничеството на морската столица с партньорите ни от скандинавската държава. На срещата ще поканим представители на бизнеса, културата и неправителствения сектор от Варна, с цел да помогнем за осъществяване на по-добри контакти“, каза Иван Портних.

„Тази година привилегията да бъдат Европейска столица на културата е на шведския град Умео, и на Рига – Латвия, затова съм уверен, че можем да си бъдем взаимно полезни, предвид факта, че Варна се бори за тази престижна номинация през 2019 г.“, допълни кметът.

Сътрудничество в сферите на туризма също бе дискутирана тема. Миналата година шведските организирани туристи у нас са били около 40 000 души, около 8 000 българи пък са посетили скандинавската държава.

[Вестник Сега](#)

✓ Брюксел ще дава пари за сливане на университети и факултети

Забавените реформи в образованието и науката ще бъдат сериозно форсирани под натиска на Брюксел. В следващите 6 години двата сектора ще разполагат с общо 685.6 млн. евро по линия на предвидената за тях отделна оперативна програма. Част от парите трябва да бъдат насочени към реализирането на болезнени мерки, сред които и изпълнението на проекти за сливане на университетски звена и цели университети. Това става ясно от новия вариант на оперативната програма "Наука и образование за интелигентен растеж", публикуван за обществено обсъждане на портала strategy.bg. Въпреки напредването на преговорния процес обаче програмата продължава да е в незавършен вид, без яснота за разпределението на парите по специфичните приоритети.

Най-голям дял от парите на оперативната програма до 2020 г. ще отиде за финансиране на научни изследвания и инфраструктура. Бюджетът на този приоритет възлиза на 284 млн. евро заедно с националното съфинансиране. Средствата ще се инвестират приоритетно за развитие на научни сфери, в които България е с доказано технологично предимство като строителните технологии, новите материали, ИКТ, екологията и храните и др. Ще се финансират след международна оценка центрове за компетентност, ще се отпускат пари за приложни изследвания в приоритетни за икономиката сфери.

248 млн. евро ще бъде бюджетът за развитие на средното, висшето и продължаващото образование. В областта на висшето образование ще се финансират проекти за сливане на факултети и университети. Предвидено е и да се изготви национална система за оценяване на завършващите по всяко направление, тоест форма на национален изпит с участието на работодателите. Ще се повиши финансирането на университетите на база качеството на обучение и реализация на пазара на труда. 126 млн. евро са предвидени за инвестиции в образователната среда - ремонти, достъп за деца със специални потребности, нова техника, а останалите 28 млн. евро ще отидат за техническа помощ.

Новата оперативна програма за наука и образование бе одобрена на късен етап след сериозни спорове и усилия от страна на академичните среди. Аналитичната част на документа вече е разработена по-детайлно, но описанието на мерките, които ще се реализират, продължава да е проблемно, коментират експерти.

✓ Заплатите намаляват в 19 области

За година в сектор образование възнагражденията са се стопили с над 14%

Заплащането в 19 области намалява в началото на тази година спрямо края на 2013 г., става ясно от данните на НСИ за наетите лица. Средната заплата за страната за първото тримесечие е 796 лв., или с 4% по-малко спрямо предходното, въпреки че от сметката са извадени бонусите, които традиционно вдигат заплащането в края на годината.

За година заплатите в някои сектори показват чувствително намаление. Спрямо началото на 2013 г. най-рязко падат заплатите на брокерите на недвижими имоти - с близо 18 на сто, и на работещите в сектор образование - с над 14%. Все пак общата картина при сравнение на годишна база е положителна - средната заплата се повишава с около 4%, но главно благодарение на публичния сектор, където възнагражденията растат със 7%. В частния сектор за година увеличението е незначително - с половин процент. Така в общественния сектор се получава средно 845 лв., а в частния - 778 лв. за първото тримесечие на тази година.

Най-голямо е намалението на средната заплата в столицата. Ако за последните три месеца на м.г. столичани са вземали средно по 1138 лв. (без годишните премии), то за началото на тази година заплатите са паднали до средно 1051 лв. и се връщат на нива от края на 2012 г. Във Варненска област намалението спрямо края на м.г. е с 38 лв. до средно 779 лв. В Пловдив заплатите падат с 10 лв. до 698 лв., а в област Бургас - със 17 лв. до 702 лв. средно за първите три месеца на тази година. Сериозно намаление отбелязват и в област Търговище - средната заплата за трите месеца на т.г. там е паднала с 43 лв. до 629 лв.

Изненадващо сред щастливите области, където заплатите растат по-осезаемо, е Видин, където ръстът е с 30 лв. до 568 лв. В област Стара Загора има ръст от 12 лв. до 818 лв. Областта държи високи нива за страната заради енергийния комплекс "Марица-изток". Във всички останали области увеличението е символично - някъде с по лев-два.

Незначително раздвижване има при наетите - към края на март те се увеличават минимално с 0.4%, или 8500 души спрямо края на декември м.г. Така броят им достига 2.22 млн. души. Този ръст обаче не може да компенсира намалението на годишна база (0.7%). Наетите намаляват във Видинско, Плевен, Монтана, Силистра, Пловдив и др. В столицата, Варна, Ловеч, Враца се увеличават. Секторите, наели най-много нови хора спрямо последните три месеца на 2013 г., са селско, горско и рибно стопанство - (с 6.6% повече), професионални дейности и научни изследвания и създаване и разпространение на информация и творчески продукти с по 3%.

БЕДНИ/БОГАТИ

Средната заплата в най-бедната област Видин продължава да бъде почти два пъти по-малка от тази в най-добре платената област - столицата. На предпоследно място в класацията са работещите в Хасковска област - със средно възнаграждение от 573 лв. 593 лв. е нивото на заплащане в област Ямбол. Нито една от големите области не се доближава до столицата и заплатите никъде не минават над 850 лв. По 823 лв. средно получават в София-област, а заради АЕЦ "Козлодуй" средното ниво във Врачанско е 821 лв. По икономически дейности най-ниско платени са работещите в хотелиерството и ресторантьорство (549 лв.) и административни дейности (554 лв.).

Вестник Преса

✓ Людмила Векова, председател на Съвета на директорите на „Пенсионноосигурителен институт“ АД: За по-добри доходи в пенсионна възраст се мисли отрано

Доброволните пенсионни фондове бяха най-силно засегнати от кризата, тъй като много хора спряха да правят вноски

- Г-жо Векова, как „Пенсионноосигурителен институт“ АД приключи първото тримесечие на т.г.?

- Добрата новина е информацията от Комисията за финансов надзор за водещата позиция по инвестиционни показатели и доходност в трите пенсионни фонда, които управляваме. Това е продължение на добрите резултати от инвестиционната дейност на дружеството през последните пет години. За периода 2009-2013 г. нашият универсален пенсионен фонд е на първо място с постигната средногеометрична доходност от 6,29%. А това е голям успех, защото сме най-младото дружество, което получи лиценз за извършване на дейност през 2008 г. Периодът, в който дружеството разви своята дейност, е не само кратък, но и много труден, тъй като това са годините на икономическа и финансова криза. За нас е важно, че тези добри показатели са постигнати при сравнително ниска степен на риск, защото обикновено по-високите резултати се свързват с по-висок риск. Можем да се похвалим и с успешното си развитие и по други показатели, което е основание да спечелим наградата за най-динамично развиващо се пенсионноосигурително дружество за 2012 г. През последната година отбелязваме нарастване на осигурените лица с 35,16% и на нетните ни активи - със 79,24% - показатели, които превишават средните равнища за пенсионноосигурителните дружества.

Надяваме се на база на постигнатото да спечелим приза и за 2013 г. Като част от финансовата група на „Лев инс“ имаме възможността да предоставим на осигурените при нас лица правото да се възползват от продуктите на другите дружества при преференциални условия. Те могат да станат членове на клуб „Активна сигурност“, а тези, които имат по една доброволна застраховка, могат да станат притежатели на клубна карта Silver, Gold и Platinum с различен обхват на преференциални условия.

- В кои сектори са инвестициите на фондовете?

- Концентрирани са изцяло на българския пазар, като търсим подходящ момент да излезем и на чужди пазари. За нас винаги е било важно да бъдем много сигурни и стабилни, и то в дългосрочен план.

- Българинът не мисли много за старините си, докато е млад. Увеличават ли се хората, които се осигуряват допълнително за пенсия?

- Доброволните пенсионни фондове бяха най-силно засегнати от кризата, тъй като много хора спряха да правят вноски. Сега постепенно се забелязва ръст на броя на осигурените лица и на активите. За съжаление поради недостатъчна информираност голяма част от хората насочват парите си към банкови депозити, макар че има тенденция нивата на лихвите по депозитите да намаляват, докато при доброволните пенсионни фондове доходността е резултативен показател. Това предполага при добро инвестиране тенденцията да е в положителна посока.

- Някои хора мислят точно обратното.

- Инвестиционното решение е личен избор. Всеки преценява къде да вложи своите пари. Но трябва да вземе под внимание и да съпостави конкретните инвестиционни резултати. В тази връзка искам да посоча следния факт - по данни на Комисията за финансов надзор среднопретеглената доходност на доброволните пенсионни фондове за двегодишен период (31.03.2012 – 31.03.2014 г.) е 7,65%, като за ДПФ ПОИ този показател е 12,95%. Сами разбирате, че тези нива на доходност превишават съществено годишните лихви по банковите депозити, към които основно се насочват средствата на хората. Трябва да се отчете и тенденцията нивата на

лихвите по депозитите да намаляват, докато при доброволните пенсионни фондове доходността е резултативен показател, което предполага при добро инвестиране тенденцията да е в положителна посока. Освен като добра инвестиционна възможност осигуряването в доброволните пенсионни фондове позволява и ползването на законите данъчни облекчения. Необходимо е човек да прояви малко повече инициатива, за да разчита на едни добри доходи в пенсионна възраст.

✓ ЕБВР намали прогнозата си за ръста в ЦИЕ заради кризата в Украйна

Кризата в отношенията между Украйна и Русия ще остави своя отпечатък върху икономиката на Централна и Източна Европа (ЦИЕ). Това показва новата прогноза на Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР), представена по време на годишната среща на институцията във Варшава, съобщава [investor.bg](#).

Очакванията на институцията са, че икономическият ръст в ЦИЕ през 2014 година ще бъде 1,4 на сто – близо два пъти по-малко от прогнозираните през януари 2,7 на сто. От банката посочват, че в случай, че кризата в Украйна не ескалира, през 2015 година ръстът в ЦИЕ ще е 1,9 на сто.

На този фон икономиката на България прави положително впечатление. Страната ни е сред малкото, които се радват на леко завишена прогноза за ръста на икономиката в сравнение с януарската прогноза. Очакванията са, че през тази година икономиката ни ще нарасне с 1,9 на сто.

Заложеният ръст е малко по-висок в сравнение с очакванията от януарския доклад на институцията, когато се очакваше 1,8 на сто. За 2015 година ЕБВР залага на разширяване на българската икономика с 2 на сто.

От банката посочват, че позитивното развитие на икономиката на България се дължи на подобрението при износа и вътрешното потребление. На този фон институцията залага дефлация от половин процент.

Негативен ефект върху икономиката на страната може да бъде очакван заради забавянето на руската икономика, което би могло да засегне туризма, предупреждават от ЕБВР.

Най-тежко в региона на ЦИЕ се очаква да пострада икономиката на Украйна, като от ЕБВР залагат мрачна прогноза за срив на брутния вътрешен продукт със 7 на сто през тази година и застой през следващата. От банката обаче правят уговорка, че в конфликта между Украйна и Русия има огромна доза несигурност и затова реалните резултати могат да се окажат много различни.

[Вестник Дневник](#)

✓ Промисленото производство в еврозоната и ЕС намалява през март

Промисленото производство намалява през март спрямо февруари с 0.3% в еврозоната и с 0.2% в целия Европейски съюз, съобщи "Евростат". През предходния месец беше отчетен растеж от съответно 0.2% и 0.3%.

Спрямо година по-рано промишлеността в ЕС се свива с 0.1 на сто, докато средният растеж общо за 28-те членки на ЕС е 0.5 на сто. Месец по-рано и в двете зони беше отчетен растеж от 1.7% и 2.2%.

Най-голям месечен спад на производството е отчетен в Португалия (-4.8%), Литва (-3.7%), Швеция (-2.5%) и Гърция (-1.9%). С най-голямо нарастване са Ирландия (+5.6%), Дания (+3.1%) и Словения (+2.0%).

Сравнението спрямо година по-рано сочи, че най-голям е промишленият спад в Холандия (-12.5%), Литва (-10.2%) и Финландия (-5.4%). Най-бързо расте индустрията в Люксембург (+13.5%), Румъния (+9.6%) и Унгария (+8.1%).

България отчита спад от 1.3% спрямо февруари и нарастване с 4.2% спрямо година по-рано.

[investor.bg](#)

✓ Ръст на заплатите и спестовността – ръка за ръка в България вече 10 години

Средната заплата се е вдигнала четирикратно от 2004 година насам, населението забогатява, но икономиката расте бавно

Макар и бавно, България догонва повечето държави от Централна и Източна Европа (ЦИЕ) по отношение на средната брутна работна заплата. За едно десетилетие – от 2004 до 2014 година, показателят е нараснал със 180% до 420 евро. На този фон се наблюдава и значително увеличение на нетното финансово благосъстояние на българите.

Данните за тези изводи се съдържат в доклад на италианската банка UniCredit, представен на пресконференция във Варшава. Анализът засяга част от държавите, в които финансовата институция оперира – България, Хърватия, Чехия, Унгария, Полша, Румъния, Русия, Словакия и Турция.

Средната заплата в региона

През последното десетилетие средната брутна работна заплата (преди удържки за данъци и осигуровки) в разглежданите държави от ЦИЕ се е увеличила средно със 105 на сто, като в края на настоящата 2014 година се очаква тя да бъде 772 евро. Тук следват лошата и добрата новина – лошата, че в България средната заплата е най-ниска от всички страни в региона, а добрата – че все пак се движим по-бързо от почти всички останали по посока повишение.

В края на 2014 година UniCredit очаква средна брутна работна заплата в България от 420 евро. Това е близо три пъти повече в сравнение с 2004 година, когато показателят е бил 150 евро. Като силно позитивен може да се отчете фактът, че преди десетилетие средната заплата у нас е била едва една трета от средната за региона, а вече достига го близо 55% от нея.

Силно впечатление в класацията прави Хърватия, където според банката е най-високата средна заплата в региона – 1050 евро. Логично, в страната е регистриран и един от най-ниските темпове на увеличение през последните десет години – 32 на сто. С по-малко се е увеличила единствено средната заплата в Турция – 30 на сто до 837 евро.

Средна брутна работна заплата (в евро)			
Държава	2004	2014	изменение
България	150	420	180%
Хърватия	798	1050	32%
Чехия	547	943	72%
Унгария	578	771	33%
Полша	501	919	83%
Румъния	202	526	160%
Русия	188	638	239%
Словакия	395	842	113%
Турция	646	837	30%
Средно за региона	445	772	105%
<i>По данни на UniCredit</i>			

А ставаме ли по-богати?

Успоредно с тенденцията за увеличаване на средния доход се наблюдава и друга интересна линия на развитие – нетното финансово благосъстояние на глава от населението расте впечатляващо. Показателят, който показва разликата между финансовите активи и финансовите пасиви на гражданите, се увеличава близо четири пъти за десет години, което е най-бързият темп от всички разгледани държави.

Така ако през 2004 година всеки българин е притежавал 600 евро повече, отколкото е дължал, през 2014 година нетното финансово благосъстояние на човек е 2 300 евро. Така се оказва, че българите разполагат нетно с повече финансови активи, отколкото руснаците, турците и румънците.

На фона на целия регион обаче и тук изоставаме – с най-голямо нетно финансово благосъстояние са чехите – средно по 7 312 евро, следвани от хърватите (6335) и словаците (близо 5000).

Нетно финансово благосъстояние на глава от населението (в евро)			
Държава	2004	2014	изменение
България	601	2301	283%
Хърватия	2362	6335	168%
Чехия	4395	7312	66%
Унгария	2895	4097	42%
Полша	2273	4329	90%
Румъния	436	1358	211%
Русия	578	1692	193%
Словакия	2172	4918	126%
Турция	1364	2076	52%
Средно за региона	1897	3824	136.92%
<i>По данни на UniCredit</i>			

При боравенето с данни за средни стойности обаче винаги трябва да се има предвид разпределението на доходите. Това означава, че докато някои домакинства успяват да натрупват благосъстояние, други далеч не са в такава ситуация. В случая трябва да се уточни още, че се говори само за финансови активи – депозити, пари в брой, инвестиции в ценни книжа, но не се отчитат недвижими и движими вещи като жилища, вили и автомобили.

Учим ли се да спестяваме?

Ако продължим с изчисленията по данните от анализа на UniCredit по посока дял на финансовите активи като дял от брутният вътрешен продукт, можем да видим себе си в далеч по-интересна светлина – оказва се, че в България населението има най-голяма склонност към спестяване, при това под формата на финансови активи.

Между 2004 и 2014 година нетните финансови активи на населението като дял от брутният вътрешен продукт се увеличават с 80 на сто при средна стойност за региона от 25%. Това може да означава, че спестяваме под формата на пари в брой или в банкови депозити. Подобен сценарий обаче не е непременно добра светлина, тъй като показва, че хората се въздържат да харчат спестяванията си, а това задържа на ниско ниво вътрешното потребление.

Свитото потребление от своя страна лишава от една страна държавния бюджет от приходи, а от друга – възпрепятства ускоряването на икономическата активност, а така и по-бързото увеличение на заплатите в икономиката.

Силно впечатление правят данните за Турция и Русия – при ръстове на средната заплата от съответно 30% и 240% и увеличаване на нетното финансово благосъстояние на глава от населението с 52 и 193%, нетните финансови активи на гражданите бележат спад в последното десетилетие. Това е сигнал за две тенденции – от една страна домакинствата поемат нови дългове, от друга – не задържат финансови активи и се насочват към потребление.

Нетни финансови активи на населението като дял от БВП (в%)			
Държава	2004	2014	изменение
България	22.9	41.2	79.9%
Хърватия	31.6	62.2	96.8%
Чехия	46.7	51.4	10.1%
Унгария	34.9	40.8	16.9%
Полша	38.3	39.7	3.7%
Румъния	15.2	19.4	27.6%
Русия	18.3	17.9	-2.2%
Словакия	33.3	35.8	7.5%
Турция	30.2	27	-10.6%
Средно за региона	30.16	37.27	25.53%

По данни на UniCredit

Склонността към спестяване крие рискове за икономиката – по линия на вътрешното потребление. Това се вижда от едновременната тенденция за трупане на все повече депозити в банките и за зацикляне на оборотите на вътрешния пазар. Така от гледна точка на икономиката спестяванията в момента играят роля на спирачка и трябва да бъдат насочени към пазара. От гледна точка на отделното домакинство обаче едва ли има по-добър начин да се предпазим от шокове от натрупването на буфери за непредвидени ситуации.

✓ Договорени са 98% от бюджета на ОП "Развитие на човешките ресурси"

Над 100 хиляди души са започнали работа по програмата от стартирането ѝ

Към края на декември 2013 година са договорени 98 на сто от общия бюджет на Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси". Това е отчет в доклад Комитетът за наблюдение по програмата, съобщават от пресцентъра на Министерството на труда и социалната политика (МТСП).

Разплатени са близо 1,442 млрд. лв. (61 на сто от бюджета на програмата). Верифицирани и отчетени към Европейската комисия са 54 процента от общия бюджет на програмата, или над 1,275 млрд. лв.

Освен добър финансов напредък оперативната програма регистрира през миналата година над 23 хиляди души, започнали работа след предоставяне на посреднически услуги или успешно завършено обучение. Близо 5 400 души са започнали работа в сферата на социалните дейности. А общият брой на хората, намерили ново работно място благодарение на оперативната програма, е доближил 105 хиляди души от старта на програмата.

Оперативната програма е направила възможно близо 184 хиляди деца да вземат участие в извънкласни и извънучилищни дейности, като по този начин общият брой на децата, участвали в такива образователни форми, достигна 782 хиляди от старта на програмата до момента.

В сферата на социалното включване над 13 хиляди души всеки месец са получавали услугата "личен асистент", а общият брой на хората, получили достъп до услуги в общността или в семейна среда, е нараснал с 5 хиляди души за периода от януари до декември на миналата година. От старта на програмата до момента броят на хората с подобрен достъп до услуги в общността или в домашна среда е нараснал с над 65 хиляди души.

Комитетът за наблюдение е одобрил допълнителен бюджет от 20 млн. лв. за услугата "личен асистент", което ще осигури предоставянето на услугата до края на 2014 г.